

FRÅ KAMPFENS TID: I vinterstiden i Finnmark slenges befolkningen ut av sine hjem, byer og bygder brennes og folk jages sydover, snart til fott, snart stuvet sammen i fiskeskøyter. Tyskerne gjør landet til en ørken. De driver ut befolkningen for ikke å gi den anledning til å støtte de norske og allierte tropper som deltar i frigjøringen av vårt land. Dette er ikke evakuering, dette er deportering! - Våre landsmenn i nord har dradd konsekvensene av dette. Der hvor det er sjanse til å komme unna tyskerne og opprettholde livet til befrierne når fram, kløret seg fast til stedet. - Heller ikke vi må støtte tyskerne i deres krigsplaner. Vi må ikke gjøre oss delaktige i den største krigsforbrytelse som er begått i vårt land. Vi må ikke hjelpe de nazistiske makthavere og nazistorganisasjonene med deporteringen. Den er og blir nazistenes sak. Ansvar for tusener av menneskers eksistens er deres. - Vi kan ikke innlate oss på å hjelpe til ved en virksomhet som fører til "gang for fiendens militær". Men individuell hjelp til mennesker i nød er det alle nordmenns plikt å yte.

NORDEN: Av hensyn til gjennomføringen av sine militære planer skal tyskerne ha stilt skipene Polarlys, Brabant og Stella Polaris til disposisjon for tvangsevakueringen. Fra Mo i Rana skal jernbanen sydover brukes, men den er alt overbelastet. - En flyktning fra Narvik til Svenska Dagbladet: "For en tid siden kom en stor tysk damper til Narvik med 1 800 tvangsevakuerte nordmenn ombord fra Værenger, Tana, Laksefjord og Porsangerfjord. Tyskere og hird hadde hjulpet hverandre med å jage dem fra deres hjem, som ble sprengt i luften eller brent. Esetningen ble skutt. Partøyet som førte de tvangsevakuerte, var lastet med ammunisjon og kanoner. Ammunisjonskassene i lasterommet måtte tjene som sitteliggeplass. Det var dårlig luft i lasterommet, p.g.a. dårlig drikkevann og sløtt mat ble 2/3 av nordmennene angrepet av dysenteri. Da båten kom til Narvik var det få som klarte å gå i land på egen hånd. For å skaffe plass til de evakuerte ble alle slags rum tett i bruk. Sely kjellerrom var ikke å oppdrive. 1/3 av Narvik ligger i ruiner, og byen må stadig hus et par tusen tyskere på gjennomreise. Hvordan det går når den blir fylt med ytterligere et par tusen tvangsevakuerte, kan en neppe gjøre seg noen forestilling om. Men Narviks 10 000 nordmenn har gjort alt i deres makt for å lette forholdene for de tvangsevakuerte fra det nordligste Norge." Alle meldinger går ut på at de tvangsevakuerte blir behandlet som fanger under transporten sydover. - Svenske myndigheter utvider og rasjonaliserer tiltakene for å ta mot flyktninger fra Nordnorge. Foruten utstyr og mat for 14 dager er hjelpestasjonene langs grensen forsynt med signalmateriell til påkalling av fly. Bruksanvisning er slått opp på norsk, lappisk og fremmede språk, med tanke på krigsfanger. Flyene kan lande og starte utenfor hyttene. Terrenget blir stadig omhyggelig avpatruljert og stuene ettersett. Mat telt og kjer blir kastet fra fly til grensepøstene, som deler det ut blandt flyktningene. Det er først og fremst skott som trenges i den harde kulden. Mange av flyktningene er ytterst medtatt fordi skottøyet deres har vært så dårlig. - Men dette løser ikke selve evakueringsproblemet. Svenske skip som for det svenske Røde Kors regning har ført forsyninger til Hellas, som nå får mattransporter fra de allierte, vil muligens få andre til å gå til Nordnorge. Forhandlinger er i gang mellom Røde Kors og det svenske utenriksdepartement på den ene siden og tyske og allierte myndigheter på den andre. Røde Kors disponerer lasteskip på tils. 100 000 tonn, som går direkte fra Kanada og Sydamerika med forsyninger. For forsyninger lastet for Hellas kan i tilfelle straks føres til Nordnorge der de være om ca. 10 dager. - **SVENSKA Dagbladet:** "Situasjonen er mer komplisert i Norge enn i Hellas, på grunn av krigføringen der, men vanskeligheten ved å skjelne mellom sivile og krigførende må kunne overvinnes. Da hjelpen til Hellas begynte for 2 år siden erklærte utenriksministeren i Riksdagen av Sverige var villig til å hjelpe også andre land. Nå er det ikke lenger spørsmål om villighet fra Sveriges side, men om et bestemt krav til de krigførende om å få åpnet veien til dem som er styrtet ut i den ytterste nød. Foruten tilførsler gjelder det også å få evakuert folk med båt til Narvik og videre med jernbane over riksgrensen. - Quislingpressens utflukter når det gjelder hestekotrafikken, viser klart hva slags folk man har å gjøre med. De må ikke tas med pene ord, og det må ikke tyskerne heller. Det svenske folks representanter og almenheten vil på gjerne vite hva som blir gjort og er planlagt, og med hvilket ettertrykk Sverige framrør sine forslag. Det siste er ikke det minst viktige. Skal vi oppnå et resultat mens det ennå er tid, må det argumenteres målbevisst og hardt!" - I en interpellasjon har den svenske riksdagsmann Ström forlangt at Sverige skal bryte den diplomatiske forbindelse med Tyskland. - Morgontidningen: "Ut fra et tysk militært synspunkt må det være en fordel å bli kvitt den nordnorske sivilbefolkning, selv om de ikke tar hensyn til sivile liv. Overfor det som skjer i Norge, føler det svenske folk et tvingende behov for å hjelpe på en eller annen måte. Skulle vårt ønske om å gi humanitær hjelp bli tilbakevist, kommer kanskje de få stemmer som har krevd svensk militær innsats for frigjøring av Norge, til å stige til storm." - Morgonbladet: "Hvis tyskerne ikke vil ha Sverige til motstand, hvorfor oppfører de seg da som de gjør i Norge? Det er vettløst, det det er skammelig, det er helt ufattelig. Hvorfor fører de hele sivilbefolkningen med seg sydover - hvorfor brenner, herjer og ødelegger de hvert hus og hver hytte? Fra et militært synspunkt fins det neppe motiv nok. Både på norsk og svensk hold frykter man at tyskerne har innført en metode som de kommer til å føre med seg sydover, meter for meter, til det bare er en fæddig ruinhaug igjen av Norge når tyskerne forlater landet." - Oscarshavn Nyheter: "Ved riksdagen i København i høst ble det antydnet at Sverige meget snart kan komme til å forlate sin offisielt nøytrale stilling og bli ikke krigførende." Selvsagt medfører dette stor risiko for Sverige. Det kan bli trukket inn i krigens sluttfase. Men Sverige er nå den betydeligste militærmakt i Norden, og i den situasjon kan og bør man ta en viss risiko." - PÅ HEDMARK er det satt opp 11 flyktningleirer. I Ringnes forbereder man seg på å ta mot 5 000, i Stange 3 000, i Løten og Nes hver 2 000, i Romedal 2 000, i Vang 1 950, i Furnes 1 500. - De første evakuerte

som ikke var NS, kom til Oslo 5/11. Blandt dem var hele Honningvåg gamlehjem - 50 mennesker på 70-90 år, som først hadde måtte reise 1 000 km. i en liten båt langs en av de mest stormfulle kystene i verden til Mo i Rana og siden sittet 44 timer rett opp ned på toget. - ~~Kor~~ I Tromsø er forholdene ubeskrivelige. Folk ligger på gaten fordi det ikke kan skaffes plass til dem i bus. Den må-ten evakueringen skjer på, vil koste tusener av nordmenn livet. Landsforsvaret i Karasundet opplyser at evakueringen er nådd så langt som til skibotten og stadig fortsetter. - **KIRKENES:** En brit. korr.: "Da de norske styrkene kom, slok- ket hundrer av sivile seg rundt dem og ba om våpen og annet utstyr. Bare fra Kirkenes meldte på 2 dager 1 500 nordmenn seg til tjeneste. Sammen med de nor- ske troppene fra Storbritannia vil de danne egen norsk avdeling. Tilstrøm- mingen av frivillige begynte straks russerne kom, men russerne ønsket at de skulle vente og danne egne militære avdelinger sammen med styrkene fra Storbri- tannia. - De russiske tropper er nå på vei mot nord, øst og syd i Finnmark." - **DE NORSKE MARINE** har fått sin 2. britiske destroyer igår. Den er av Huntklas- sen, har et depl. på 9-4 tonn og er utstyrt med 4 10 cm. luftvernkanoner og 8 mindre kanoner. Arendal (tidl. Badsworth) heiste norsk flagg 16/11. Den vil bli ført av ~~den norske sjefen~~ den norske destoveren Svepner som ble sanket un- der landgangen i Normandie, og helt norsk besetning. - 65 NORSKE STUDENTER kom til Oslo igår etter et års internering i Tyskland. 2 av dem var blitt syke un- der transporten. Resten av studentene er flyttet fra Alsace til en ny leir i Schwarzwald. - **DANMARK:** Etter de siste store eksplosjonene på Burmeister & Wain da 3 nybygde panserskip ble snet, ble en annen nybygging flyttet til Langelin- je for å være mindre utsatt. De arbeiderne kom dit om morgenen, ble de omringet av 30 Gestapo folk som kroppsvisiterte dem og truet med at loc arbeidere ved B. & W. ville bli tatt ut og skytt hvis ny sabotasje forekom. Som protest nektet folkene å arbeide. Tillitsmennene underrettet verftsledelsen, som straks satte- seg i forbindelse med Himmlers mann Pancke. Han erklærte at trusselen om å sky- te fikk stå for den offiseres regning som hadde framsatt den. - I **STOCKHOLM** har den tyske viselufttassje, ~~den tyske~~ kaptein Peter Riedel, oppgitt sin stilling og anmodet om å få svensk utlendingspass heller enn å bli sendt til Tyskland. Han er ikke den første tysker som har desertert fra den tysk. lega- sjon i Stockholm, men han er den første offiser.

VESTFRONTEN: Strassbourg er frigjort, men den offisielle meldingen er ennå ikke sendt ut. Fra Strassbourg og fra Sveits meldes at den 2. franske panserdi- visjon har kjørt over den store broen over Rhinen, og at en ganske betydelig styrke franske og amerikanske elitetropper er falt inn i Tyskland. Fra Schwar- wald skyter fiendtlige kanoner tvers over Rhinen og inn i Strassbourg, og fra de åpne plassene i byen braker alliert artilleri løs mot de tyske stillingene p- på den andre siden av elven. Domkirken i Strassbourg er alvorlig skadd, men tårnet og langskipet står framleis. Den franske regjeringen har alt uthevet en- en regionalkomite i Strassbourg. - Over 2 000 tyskere ble tatt til fange inne i bourg, vektet av franske innlandsstyrker. Allierte forsyninger fyller lande- veiene mot Rhinen. De 50 000 tyskerne som kjemper seg tilbake fra Vogsserne er i vill forvirring. De lar både utstyr og disiplin fare. Tyskerne er skarpt for- forfulgt av amerikanske tropper av den 7. armé. - Lenger nord hadde 3. am. armé gått over Saar 40 km. vest for Saarbrücken, og trass i harde motangrep med tanks rykket 3 km. fram på østsiden og tatt flere byer og landsbyer. Lenger nord har amerikanerne nådd Saar ved Merzig i Siegfriedlinjen. - De hardeste kampene står framleis foran Ruhr og Kölnsletten, der tyskerne har satt inn 40 divisjoner at- 70 de disponerer på vestfronten. ~~Den 1. am. armé~~ Den 1. am. armé har slått tilbake motangrep og kjemper seg fra hus til hus gjennom Weissweiler, et knute- punkt på autostradaen til Köln. Tyskerne gjør stadig mer bruk av flybomber i dette området. - på den 1. armés venstre fløy har den 9. am. armé i kampen om Ju- lich denne uken ødelagt 118 tyske tanks, hv. dem en rekke "kongetigere". Både de den 1. og den 9. amerikanske og den 2. britiske arme holder etter skiftende kamper alt terrang som er blitt okkupert. Fienden har drevet motangrepene opp i et antall og en voldsomhet man ikke har sett maken til siden forsøket på å hindre gjennombruddet ved Caen. - Feltmarskalk Model har gitt troppene her ~~ordet~~ om å kjempe til det siste, da et alliert gjennombrudd her vil bety at fiendt- lige tropper strømmer rett inn i Tyskland. - I Nederland rykker britiske tropper over en bred front mot Maas nord for Venlo. Andre avdelinger står ved Maas rett overfor byen. - Moscutofly bommet igår mål i Hannover og Vesttyskland.

ØSTFRONTEN: ETTER AT FINNENE har nådd nerskegrensen er Finland - bortsett fra 150 km. der Norge, Finland og Sverige står sammen, helt ryddet for tysker- ne, som opprinnelig hadde 150 000 mann der. - **RUSSERNE** har ryddet hele øst for tyskere og dermed fullendt frigjøringen av Estland. Framgangen fortsetter i Ungarn trass i dårlig vær. - **JUGOSLAVERNE** har rykket inn i Østerrike, utslat- tet garnisonen i St. André 20 km. inne i landet og besatt noen brunkullgruper.

TYVELAND: 3/10 ble den tyske minister i Madrid, Walter Stehlin, berøvet sitt tyske statsborgerskap. Den tyske ambassador i Madrid, ~~Walter~~ og den tyske am- bassador i Lisboa vendte tilbake til Tyskland i slutten av september. Den ty- ske minister i Stockholm, Hans Thomsen, ble kalt til Berlin i forrige uke. Der- med er Tyskland representert ved sjefene for sine diplomatiske misjoner i bare 2 nøytrale land - Sveits og Irland.

SERNELDINGER: 1) Eg vil heim til fjell og dalar. 2) Tør på tungen. 3) Over de høye blekkhus. 4) Rognebær henger lavt. 5) Rundslip ikke øksa. 6) Per, du snakker sant. 7) Duemelk er keitbar. 8) Frost i helvete. 9) Rød tomat er moden. 10) Svar på trappene. 11) Møt Petra.